

OSVIETENÁ PANOVNÍČKA

- cisár **KAROL VI.** nemal mužského potomka -> v r. **1713 vydal tzv. PRAGMATICKÚ SANKCIU** -> zaručenie nástupníctva na trón pre ženskú líniu („po praslici“).

- **1740** – na trón Habsburskej monarchie (HM) nastúpila jeho dcéra

MÁRIA TERÉZIA (1740 – 1780).

Vládla ako absolutistická osvietená panovníčka -> **osvietenský absolutizmus.**

POLITIKA – VOJENSKÉ KONFLIKTY:

- 1741 – 1745 – **VOJNA O RAKÚSKE DEDIČSTVO** -> vojna s Pruskom (Fridrich II.)
  - výsledok:
    - **strata Sliezska** (!) -> najpriemyselnejšia oblasť HM
- 1756 – 1763 – **SEDEMROČNÁ VOJNA** -> vojna s Pruskom o opätovné získanie Sliezska
  - výsledok -> *neúspešná*
  - význam oboch vojen -> odhalenie zaostalosti ríše => nutnosť reforiem

POLITIKA – REFORMY:

- ich cieľ -> *hospodárske a mocenské posilnenie HM*

1. HOSPODÁRSKE

- ❖ Tereziánsky urbár (1770-72) -> úprava povinností poddaných voči zemepánovi
=> ochrana pred nadmerným pracovným zaťažením
- ❖ pestovanie nových plodín – krmoviny (zemiaky, kukurica), tabak
- ❖ rozvoj manufaktúr, obmedzenie cechov (zásluhy F. Lotrinského)
- ❖ podpora baníctva

2. ŠKOLSTVA

- ich cieľ -> vzdelanie pre každého ->>> dobrý kresťan + užitočný občan

❖ **RATIO EDUCATIONIS** (1777) – vytvorenie jednotného školského systému (všetky úrovne) + povinná školská dochádzka (od 6 do 12 r.).

a) **triviálne (ľudové)** – čítanie, písanie, počítanie, náboženstvo, moderné hospodárenie. Vyučovanie v *materinskom jazyku*. Väčšinou cirkevné.

b) **univerzity** – štátne, zameranie na vedu. Na SVK -> **Trnava, Košice**

c) **odborné školy** – *poľnohospodárstvo* (Senec), *baníctvo* (B. Štiavnica)

3. **SÚDNICTVA** – vydala zákaz:

❖ **tortúry** -> vynucovanie priznania mučením

❖ **procesov v čarodejnicami**

4. **ARMÁDY**

▪ podľa *pruského modelu*

❖ **delostrelecký pluk**

❖ modernizácia výcviku a taktiky (*vojenská akadémia*)

❖ vojenské **uniformy**

❖ **zvýšenie starostlivosti o vojakov** (žold, strava, dovolenka)

❖ v čase mieru vypomáhali pri verejných prácach

OSOBNÝ ŽIVOT – **RODINA**:

➤ manžel -> **František Š. Lotrinský**

➤ politický sobáš, no šťastné manželstvo

➤ 16 detí -> politické sobáše. Z nich sú známi: *Jozef II., Leopold II., Mária Antoinetta*.